

НАУЧНО-КУЛТУРНИ ПРОЈЕКАТ
УДРУЖЕЊА ЗА БАНАТСКУ КУЛТУРУ,
ТЕМИШВАР, РУМУНИЈА У САРАДЊИ
СА АКАДЕМСКИМ ДРУШТВОМ
ЗА НЕГОВАЊЕ МУЗИКЕ ГУСЛЕ
КИКИНДА, СРБИЈА

SCIENTIFIC AND CULTURAL PROJECT OF THE
ASSOCIATION FOR BANAT CULTURE —
TIMISOARA, ROMANIA BASED ON THE
PARTNERSHIP WITH THE ACADEMIC
SOCIETY FOR MUSIC CHERISHING
GUSLE KIKINDA, SERBIA

МЕЂУНАРОДНИ СКУП

НАУКЕ ЕТНОМУЗИКОЛОГИЈА И ЕТНОКОРЕОЛОГИЈА
И ЊИХОВА ПРАКСА У БАЛКАНСКОМ ФОЛКЛОРУ

INTERNATIONAL CONFERENCE

THE SCIENCES OF ETHNOMUSICOLOGY AND ETHNOCHOREOLOGY
AND THE PRACTICE OF FOLKLORE IN THE BALKANS

12-13. ДЕЦЕМБАР 2023.
КИКИНДА — СРБИЈА
4. ИЗДАЊЕ

12-13 DECEMBER 2023
KIKINDA — SERBIA
4TH EDITION

PROGRAMME OF THE CONFERENCE

PARTNERS:

CITY OF KIKINDA
ГРАД КИКИНДА

ACADEMIC SOCIETY FOR MUSIC CHERISHING "GUSLE" KIKINDA
АКАДЕМСКО ДРУШТВО ЗА НЕГОВАЊЕ МУЗИКЕ „ГУСЛЕ“ КИКИНДА

EMBASSY OF ROMANIA IN THE REPUBLIC OF SERBIA
AMBASADA ROMÂNIEI ÎN REPUBLICA SERBIA

ROMANIAN ACADEMY
ACADEMIA ROMÂNĂ

UNION OF SERBS IN ROMANIA
САВЕЗ СРБА У РУМУНИЈИ / UNIUNEA SÂRBILOR DIN ROMÂNIA

WEST UNIVERSITY OF TIMIȘOARA
UNIVERSITATEA DE VEST DIN TIMIȘOARA

INSTITUTE OF MUSICOLOGY OF THE SERBIAN ACADEMY OF
SCIENCE AND ARTS
МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И
УМЕТНОСТИ

ACADEMY OF ARTS, UNIVERSITY OF NOVI SAD
АКАДЕМИЈА УМЕТНОСТИ, УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ,

ACADEMY OF ARTS, UNIVERSITY OF BANJA LUKA
АКАДЕМИЈА УМЈЕТНОСТИ, УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ

INSTITUTE OF CULTURE OF ROMANIANS FROM VOJVODINA
INSTITUTUL DE CULTURĂ A ROMÂNILOR DIN VOIVODINA

CULTURAL CENTER AND ENSEMBLE OF TRADITIONAL DANCES AND
SONGS "MIJAT MASKOVIĆ", KOLAŠIN
КУЛТУРНИ ЦЕНТАР И КУД „МИЈАТ МАШКОВИЋ“, КОЛАШИН

MUSIC ACADEMY, UNIVERSITY "GOCE DELČEV" – ŠTIP
МУЗИЧКА АКАДЕМИЈА, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

COUNTY MUSEUM OF ETHNOGRAPHY AND BORDER
REGIMENT CARANSEBEȘ
MUZEUL JUDEȚEAN DE ETNOGRAFIE ȘI AL REGIMENTULUI DE
GRANIȚĂ DIN CARANSEBEȘ

MEMBERS OF THE MANAGERIAL PROJECT

Lucian Emil ROȘCA

Professor PhD. habil. – West University of Timișoara, Romania
President – Association for Banat Culture, Timișoara

Zoran PETROVIĆ

Director – Academic Society for Music Cherishing “Gusle”, Kikinda, Serbia

Adrian Călin BOBA

PhD. – West University of Timișoara, Romania
Vice-President – Association for Banat Culture, Timișoara, Romania

MEMBERS OF THE SCIENTIFIC COMMITTEE

Dragica PANIĆ KAŠANSKI

Professor PhD. – Academy of Arts, University of Banja Luka,
Bosnia and Herzegovina

Vladimir JANEVSKI

Professor PhD. – Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip, North Macedonia

Lucian Emil ROȘCA

Professor PhD. habil. – West University of Timișoara, Romania

Kristina PLANJANIN SIMIĆ

Assistant professor PhD. – Academy of Arts, University of Novi Sad, Serbia

Adrian Călin BOBA

PhD. – West University of Timișoara, Romania

Jelena JOVANOVIĆ

Principal research fellow PhD. – Institute of Musicology of the
Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade, Serbia

Ioan DAVID

PhD. – Romanian Academy – Timișoara, Romania

Davor SEDLAREVIĆ

Specialist – Center for Study and Revitalization of Traditional Dances and Songs (CIRTIP), Kolašin, Montenegro

Ljupka STEFANOVSKA

Magister of Ethnochoreology – Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip, North Macedonia

Ion-Alexandru ARDEREANU

Archdeacon, Associate Professor PhD. – “Aurel Vlaicu” University of Arad

Hristijan NIKOLOVSKI

Associate Professor – Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip, North Macedonia

Slavoljub UZUNOVIĆ

Professor PhD. – Faculty of Sport and Physical Education, University of Niš, Serbia

MEMBERS OF THE ORGANIZING COMMITTEE

Zoran PETROVIĆ, Academic Society for Music Cherishing “Gusle”, Kikinda, Serbia
PhD. **Saša JAŠIN**, Union of Serbs, Romania

Spec. **Igor POPOV**, Academic Society for Music Cherishing “Gusle”, Kikinda, Serbia
PhD. **Adrian Călin BOBA**, West University of Timișoara, Romania

PhD. **Lucian Emil ROȘCA**, West University of Timișoara, Romania

PhD. student **Dejan POPOV**, West University of Timișoara, Union of Serbs in Romania

PhD. **Ioan DAVID**, Romanian Academy, Timișoara, Romania

MA. **Magdalena POPOV**, Academic Society for Music Cherishing “Gusle”, Kikinda, Serbia

PhD. **Lavinius NIKOLAJEVIĆ**, West University of Timișoara, Romania

PhD. student **Maria ENESCU**, West University of Timișoara, Romania

PhD. **Vlad SPATARIU**, Romanian Academy, School of Advanced Studies Bucharest, Romania

PhD. **Ion-Alexandru ARDEREANU**, “Aurel Vlaicu” University of Arad

PhD. student **Adrian BALLA**, Association for Banat Culture, Timișoara, Romania

MA. **Aleksandar ANTUNOVIĆ**, Museum of Vojvodina, Novi Sad; Academic Society for Music Cherishing “Gusle”, Kikinda, Serbia

Dear and honoured participants at the scientific meeting of our conference,

We are delighted to organize together this year's edition. It is a great joy to have a considerable number of participants, both personalities from the scientific fields of ethnomusicology, ethnochoreology, ethnology and last but not least, Byzantinology, as well as future researchers whom we prepare, so important for the next generation of specialists.

The Association for Banat Culture organises annually the Conference on Ethnomusicology, Ethnochoreology, Byzantinology, and Ethnology. Through the partnership of cultural and scientific cooperation signed in 2022, together with the Academic Society for Music Cherishing "Gusle" in Kikinda we decided to jointly organise the 4th edition, which we consider together with you the greatest challenge and openness to new projects.

The theme of this edition "THE SCIENCE OF ETHNOMUSICOLOGY AND ETHNOCHOREOLOGY AND THE PRACTICE OF FOLKLORE IN THE BALKANS", aims to restore and archive our common values of all Balkan countries, to launch research projects, to reflect and consider what do we have to do, what we can and how we can save and archive our heritage.

In other words, a very important and diverse topic that will open up new opportunities for us to collaborate on these highly sensitive research directions and to the same extent to revive our areas of expertise that are very important for our cultures.

The musical moments, book presentations, meetings of the scientific committee during the conference will fully complement our gathering, which we consider the most important at the moment.

On behalf of the organizers,

*The Association for Banat Culture, Timișoara, Romania
The Academic Society for the Cherishing of Music "Gusle" Kikinda, Serbia*

PROGRAMME OF THE CONFERENCE

TUESDAY, 12 DECEMBER 2023

09:30 – Kurija Building, National Museum – Ceremonial Hall

REGISTRATION OF THE PARTICIPANTS

10:00 – Kurija Building, National Museum – Ceremonial Hall

OPENING OF THE CONFERENCE IN THE PRESENCE OF HONOURED OFFICIALS

- **HE Silvia DAVIDOIU**, Embassy of Romania to the Republic of Serbia
- **Academician Dan DUBINĂ**, president – Romanian Academy, Timișoara branch, Romania
- **HE Mihaela VESELINOV**, Embassy of Republic of North Macedonia to the Republic of Serbia
- **Nikola LUKAČ**, mayor of Kikinda, Serbia
- **Ognjan KRSTIĆ**, president – Union of Serbs in Romania
- **Zoran PETROVIĆ**, director – Academic Society for Music Cherishing “Gusle”, Kikinda, Serbia
- **Doru URSU**, director – Institute of Culture of Romanians from Vojvodina, Serbia
- **Lucian Emil ROȘCA, Adrian Călin BOBA**, presidents – Association for Banat Culture, Timișoara, Romania

C O F F E E B R E A K

11:30 – Kuriija Building, National Museum – Ceremonial Hall

CONFERENCE SESSIONS 1 AND 2

11:30 – Kuriija Building, Academic Society for Music Cherishing “Gusle”
– Music Studio Hall

CONFERENCE SESSION 3

12:30 – Kuriija Building, Academic Society for Music Cherishing “Gusle”
– Conference Hall

CONFERENCE SESSION 4

14:00 – 15:00

B U F F E T B R E A K

15:00 – Kuriija Building, National Museum – Ceremonial Hall

BOOK SALON

13 presentations of books from the fields of ethnomusicology and ethnochoreology

17:00 – Kurija Building, National Museum – Ceremonial Hall
RECITAL OF REPRESENTATIVE TRADITIONAL MUSIC OF THE
BALKANS FROM ROMANIA, SERBIA AND MACEDONIA

Keynote speakers:
Zoran PETROVIĆ, Igor POPOV, Magdalena POPOV,
Lucian Emil ROȘCA, Vladimir JANEVSKI

D I N N E R

WEDNESDAY, 13 DECEMBER 2023

10:00 – Kurija Building, Academic Society for Music Cherishing “Gusle”
– Dancing Hall

ROUNDTABLE
Ethno-Musicology, Ethnochoreology and Ethnology
in the Balkan countries – Current Scientific Research, Publishing
and Artistic Directions

Moderators:

Mihai RADAN, Professor PhD.
West University of Timișoara, Romania
Scientific Research Center of Serbian Culture in Romania,
Union of Serbs in Romania

Dejan POPOV, msr, PhD. student
West University of Timișoara, Romania
Union of Serbs in Romania

Speakers:

Zoran PETROVIĆ, director

Academic Society for Music Cherishing "Gusle", Kikinda, Serbia

Magdalena POPOV, MA teacher for traditional dances

Igor POPOV, specialist teacher for traditional dances
Academic Society for Music Cherishing "Gusle", Kikinda, Serbia

Lucian Emil ROȘCA, professor PhD. habil

West University of Timișoara, Romania

Vladimir JANEVSKI, professor Ph.D.

Music Academy, University "Goce Delčev" – Štip, North Macedonia

Saša IAŠIN, PhD.

Union of Serbs in Romania

Kristina PLANJANIN SIMIĆ, PhD.

Academy of Arts, University of Novi Sad, Serbia

Dragica PANIĆ KAŠANSKI, professor PhD.

Academy of Arts, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

Jelena JOVANOVIĆ, principal research fellow

Institute of Musicology of the Serbian Academy of Sciences and Arts,
Belgrade, Serbia

Adrian Călin BOBA, PhD.

West University of Timișoara, Romania

Hristijan NIKOLOVSKI, associate professor

Music Academy, University "Goce Delčev" – Štip, North Macedonia

Davor SEDLAREVIĆ, specialist

Center for Study and Revitalization of Traditional Dances and Songs
(CIRTIP), Kolašin, Montenegro

Slavoljub UZUNOVIĆ, professor PhD.

Faculty of Sport and Physical Education, University of Niš, Serbia

12:00 – 13:30

BUFFET BREAK

18:00 – Sports Center “JEZERO”

**ANNUAL CONCERT OF ALL ENSEMBLES OF THE
ACADEMIC SOCIETY FOR MUSIC CHERISHING “GUSLE”, KIKINDA**

Guests:

**Instrumental and Vocal Group of Traditional Music of the
Faculty of Music and Theatre of Timișoara, Romania**

Coordinators:

Lucian E. ROȘCA, Adrian BOBA, Lavinius NIKOLAJEVIĆ, Adrian BALLA

**Instrumental, Vocal and Dancing Group of Traditional Music of
Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip, North Macedonia**

CONFERENCE SESSIONS AND ABSTRACTS

SESSION 1

Tuesday, December 12, 11:30

Kuriya Building, National Museum – Ceremonial Hall

Moderators: **Lucian Emil ROȘCA** and **Dejan POPOV**

Magdalena POPOV, MA vasp. za tradicionalne igre • MA, teacher for traditional dances

Igor POPOV, spec. vasp. za tradicionalne igre • specialist, teacher for traditional dances

Akademsko Društvo za negovanje muzike “Gusle”, Kikinda, Srbija • Academic Society for Music Cherishing “Gusle”, Kikinda, Serbia

"ETNOKAMP" – MESTO DOBRIH SUSRETA TEORIJE I PRAKSE

"ETHNOCAMP" – THE PLACE WHERE THEORY AND PRACTICE MEET

Ključne reči: terenska istraživanja, etnokoreologija, etnomuzikologija, Etnokamp, praksa

Keywords: field research, ethnocoreology, ethnomusicology, Ethnocamp, practice

Sažetak

“Etnokamp” – Studijsko istraživanje muzičkog-tradicionalnog folklor Banata predstavlja mesto na kom se susreću teorija i praksa iz domena etnomuzikologije, etnokoreologije i tradicionalne igre. Projekat obezbeđuje neposrednu komunikaciju među naučnicima, studentima/učenicima, praktičarima i ljudima “iz naroda”; sagledavanje, kako naučnih činjenica, tako i detalja iz praktičnog narodnog života prikupljenih tokom konkretnog terenskog rada učesnika. Ovaj, najznačajniji segment projekta podrazumeva prikupljanje terenske građe, njenu naučnu obradu, arhiviranje, a potom i publikovanje I scensku prezentaciju.

Abstract

“Ethnocamp” – Study research of the musical-traditional folklore of Banat is a place where theory and practice meet in the fields of, and traditional dance. The project ensures direct communication between scientists, students, practitioners, and people "from the field"; observation of both, scientific facts and details from practical folk life collected during concrete fieldwork of the participants. The most important segment of the project involves the collection of material from the field, its scientific processing, archiving, and then publication and stage presentation. It provides students and pupils rich practical experience and the possibility of applying the acquired knowledge to practical tasks.

Lucian Emil ROȘCA, prof. univ. dr. • professor habil. PhD.

Universitatea de Vest din Timișoara, România; Asociația pentru Cultură Bănățeană
• West University of Timișoara, Romania; Association for Banat Culture

COLECȚIA BĂNĂȚEANĂ DE RESTITUIRI ETNOMUZICOLOGICE – CONTRIBUȚII LA PATRIMONIUL CULTURAL ȘI ȘTIINȚIFIC NAȚIONAL

BANAT COLLECTION OF ETHNOMUSICOLOGICAL RESTITUTIONS – CONTRIBUTIONS TO THE NATIONAL CULTURAL AND SCIENTIFIC HERITAGE

Cuvinte cheie: etnomuzicologie, Banat, restituire, patrimoniu, cercetare

Keywords: ethnomusicology, Banat, restitution, heritage, research

Rezumat

Ca o continuare a proiectului pe care l-am inițiat – acela de restituiri sonore și publicistice ce țin de folcloristica bănățeană și a satului românesc cu aceeași valoare semnificativă de patrimoniu cultural imaterial – prezentul volum reprezintă continuarea dezideratului de includere a acestora în COLECȚIA BĂNĂȚEANĂ DE RESTITUIRI ETNOMUZICOLOGICE.

Prin lansarea acestui proiect de durată în anul 2022 am finalizat restaurarea și integrarea în circuitul bibliografic a primelor volume realizate de folcloriștii bănățeni *Cursul de Folclor Muzical* semnat de folcloristul și universitarul Nicolae Ursu în 1965 tipărit în premieră absolută la Editura David Press Print și volumul semnat de Sabin V. Drăgoi *122 Melodii Poporale din Județul Caraș, îndeosebi din Valea Almăjului*, existent în anul 1937 într-un tiraj extrem de redus.

Abstract

As a continuation of the project that we initiated – sound and published restitutions that belong to the folkloristics of Banat and to the Romanian village, having the same significant value of cultural immaterial heritage – the present volume represents the continuation of our wish to include those in the BANAT COLLECTION OF ETHNOMUSICOLOGICAL RESTITUTIONS.

By launching this lengthy project in 2022, we finalised the restauration and integration in the bibliographic circuit of the first volumes signed by the Banatian folklorists: *The Musical Folklore Course* written by folklorist and university professor Nicolae Ursu in 1965, printed for the very first time at David Press Print Publishing House and the volume signed by Sabin V. Drăgoi *122 Folk Songs from Caraş County, mostly from Almăj Valley*, issued in 1937 in a limited number of copies.

Adrian Călin BOBA, dr. • PhD.

Universitatea de Vest din Timișoara, România; Asociația pentru Cultură Bănățeană
• West University of Timișoara, Romania; Association for Banat Culture

INFLUENȚE BIZANTINE ÎN MUZICA BISERICESCĂ ROMÂNEASCĂ ȘI SÂRBEASCĂ DIN BANAT

BYZANTINE INFLUENCES IN ROMANIAN AND SERBIAN CHURCH MUSIC FROM BANAT

Cuvinte cheie: muzica bisericească bănățeană, cântarea psaltică, modele muzicale, manuale de muzică bisericească

Keywords: church music of Banat, psaltic singing, musical models, church music books

Rezumat

Muzica bisericească bănățeană face corp comun cu întreaga muzică ortodoxă românească și, într-un fel aparte, cu muzica bizantină - spun aparte căci o anume dominație directă a Bizanțului în această parte a teritoriului românesc sau dependența canonică a Bisericii bănățene în Evul mediu de Arhiepiscopia din Ohrida sunt fapte tranșate de cercetarea istorică și de cea teologică- această cântare își afirmă apartenența la bizantin, vădind o evoluție post-bizantină solidară cu ariile geografice învecinate. Caracterul aparte al muzicii de cult bănățene comportă și explicații istorice adecvate. Dependența Bisericii din Banat de Mitropolia sârbă de la Carlovaț, a alimentat convingerea unei determinante atașări a cântării bănățene românești la cea sârbească. Consider că în acest caz, care privește prezentarea justă a caracteristicilor melodiilor de strană din Banat

precum și a celor din cântarea psaltică, este de o deosebită importanță analizarea temeinică a modelelor aflate în manualele de muzică bisericească.

Abstract

Church music of Banat forms a common body with the entire Romanian Orthodox music and, in a special way, with Byzantine music - I say separately because a certain direct dominance of Byzantium in this part of the Romanian territory or the canonical dependence of the Church of Banat in the Middle Ages on the Archdiocese from Ohrid are facts cut by historical and theological research - this song affirms its belonging to Byzantine, showing a post-Byzantine evolution in solidarity with the neighboring geographical areas. The special character of Banat church music also has adequate historical explanations. The dependence of the Church of Banat on the Serbian Metropolis of Karlovci, fueled the conviction of a decisive attachment of Romanian Banat singing to the Serbian one. I believe that in this case, which concerns the fair presentation of the characteristics of the church songs from Banat as well as those of psaltic singing, it is of particular importance to thoroughly analyze the models found in church music textbooks.

Саша ЈАШИН, др • **Saša IAȘIN**, PhD.

Савез Срба у Румунији • Union of Serbs in Romania

САВА ТЕКЕЛИЈА И ХОРСКО ПОЈАЊЕ **SAVA TEKELIJA AND CHORAL SINGING**

Кључне речи: Сава Текелија, Арад, хорско појање, Банат

Keywords: Sava Tekelija, Arad, choral singing, Banat

Сажетак

Сава Текелија, истакнута личност у културном животу Срба Хабзбуршког царства, вршио је добротворну и ктиторску делатност, доприносиоћи унапређењу црквеног, духовног и културног живота у граду на Моришу. Као родољуб и интелектуалац уверен у културне и духовне вредности, допринео је усавршавању и улепшавању православног богослужења увођењем хорских композиција.

Abstract

Sava Tekelija, a prominent person in the cultural life of the Serbs of the Habsburg Empire, carried out a philanthropic and patronal activity, contributing to the improvement of church, spiritual and cultural life in the town on Mureș. Being a patriot

and intellectual convinced of cultural and spiritual values, he contributed to the perfection and beautification of the Orthodox worship by introducing choral compositions.

Дејан ПОПОВ, мср, дрд • **Dejan POPOV**, msr, Ph.D. student

Universitatea de Vest din Timișoara, România; Asociația pentru Cultură Bănățeană
• West University of Timișoara, Romania; Association for Banat Culture

**СРПСКИ ХОРОВИ ИЗ ДАНАШЊЕГ РУМУНСКОГ БАНАТА –
ЧЛАНОВИ САВЕЗА СРПСКИХ ПЕВАЧКИХ ДРУШТАВА У
АУСТРОУГАРСКОЈ**

**SERBIAN CHOIRS FROM TODAY'S ROMANIAN BANAT – MEMBERS
OF THE UNION OF SERBIAN CHORAL SOCIETIES IN AUSTRIA-
HUNGARY**

Кључне речи: хорови, Срби, Румунски Банат, Савез српских певачких друштава у Аустроугарској

Keywords: choirs, Serbs, Romanian Banat, Union of Serbian Choral Societies in Austria-Hungary

Сажетак

У раду се приказује делатност српских хорова са територије данашњег Румунског Баната, који су почетком XX века приступили Савезу српских певачких друштава у Аустроугарској, чије је седиште било у Сомбору. На основу написа у часопису „Гусле“, званичном гласилу Савеза, али и у оновременој штампи, изнете су мање познате чињенице из активности тада најрепрезентативнијих српских хорова у овом делу Баната, све до избијања Првог светског рата.

Abstract

The article presents the activity of the Serbian choirs from the territory of today's Romanian Banat, which became members at the beginning of the 20th century of the Union of Serbian Choral Societies in Austria-Hungary, whose headquarters was in Sombor. Based on the articles published in “Gusle”, the official journal of the Union, as well as in the newspapers of the time, less known facts are presented regarding the activity of the most representative Serbian choirs from this part of Banat, until the outburst of the First World War.

Љупка СТЕФАНОВСКА, мр етнокореолог • Ljupka STEFANOVSKA, mr of ethnochoreology

НУ Центар за култура – Битола; Музичка академија, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Северна Македонија • NI Centre of Culture – Bitola; Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip, North Macedonia

ФЕСТИВАЛСКАТА СЦЕНА ВО МАКЕДОНИЈА THE FESTIVAL SCENE IN MACEDONIA

Кључне речи: сцена, изведба, ора, песни, музичка придружба, народна носија
Keywords: stage, performance, dance, songs, musical accompaniment, folk costume

Сажетак

Во овој магистерски труд, направен е осврт на развојните промени на сцената, од етнокореолошки аспект. Таа од нај едноставен простор и место за игра, изведба, презентација, забава на луѓето, преку сценско-уметнички организирана сцена, прераснува во фестивалска, како најсовремена репрезентативна сцена на која се презентира претходно сработеното. Во трудот е образложено значењето на фолклорните фестивали во животот на човекот, а наведени се и неколку нивни класификации според програмскиот дел, просторното реферирање и според возраста на изведувачите. Преку анализа на трите реномирани фолклорни фестивали од Македонија: *Балкански фестивал на народни песни и игри – Охрид*, *Републички фестивал на народни песни и игри Илинденски денови – Битола* и *Меѓународен фолклорен фестивал Истибањско Здравоживо – Истибања*, направена е нивна класификација и осврт на дел од репертоарот кој со години се презентира на фестивалската сцена на овие фестивали и е нивни препознатлив белег. Со овој магистерски труд се остава податлив материјал во однос на фестивалите и нивното значење за презентирање, пренесување и зачувување од заборав на материјалните и нематеријалните културни вредности. Сцена каде уметниците исполнувајќи одредена социјална функција, преку презентацијата на сценските програми, им го пренесуваат на експертите и авторите она што вреди да се чува и запамети.

Abstract

In this master's thesis, a review is made of the developmental changes on the stage, from an ethno-coreological aspect. From the simplest space and place for play, performance, presentation, entertainment of people, through a stage-artistically organized stage, it grows into a festival stage, as the most modern representative stage where the previous work is presented. The thesis explains the significance of folklore festivals in human life, and several of their

classifications are listed according to the program part, spatial referencing and according to the age of the performers. Through an analysis of the three renowned folklore festivals from Macedonia: Balkan Festival of Folk Songs and Dances - Ohrid, Republic Festival of Folk Songs and Dances "Ilinden Days" - Bitola and International Folklore Festival "Istibanjsko Zdravozhivo – Istibanja", was made their classification and review of part of the repertoire that has been presented for years on the festival stage of these festivals and is their distinctive feature. With this master's thesis, a manageable material is left regarding the festivals and their significance for presenting, transmitting and preserving from oblivion the material and immaterial cultural values. A scene where the artists fulfilling a certain social function, through the presentation of the stage programs, convey to the experts and authors what is worth keeping and remembering.

SESSION 2

Tuesday, December 12, 12:30

Kurija Building, National Museum – Ceremonial Hall

Moderators: **Dragica PANIĆ KAŠANSKI** and **Adrian Čalin BOBA**

Јелена ЈОВАНОВИЋ, др, научни саветник • **Jelena JOVANOVIĆ**, PhD,
principal research fellow

Музиколошки институт Српске академије наука и уметности, Београд, Србија •
Institute of Musicology of the Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade, Serbia

ПОДУЧАВАЊЕ СРПСКИХ НАРОДНИХ ПЕСАМА У ДАНАШЊЕ ВРЕМЕ: ПОГЛЕД ЕТНОМУЗИКОЛОГА-МЕДИЈАТОРА SERBIAN TRADITIONAL SONGS TEACHING NOWADAYS: AN ETHNOMUSICOLOGIST-MEDIATOR'S VIEW

Кључне речи: етномузикологија, нео-традиционално певање, медијација,
српско вокално наслеђе

Keywords: ethnomusicology, neo-traditional singing, mediation, Serbian vocal heritage

Сажетак

Пракса оживљавања традиционалних сеоских и градских песама у нео-традиционалном облику у Србији има свој континуитет који траје око три деценије. Предводе га етномузиколози и певачи *фриленсери*, делом унутар институција, делом ван њих, као и у условима који су на путу између ове две категорије. Реч је о певању које тежи да следи моделе у извођачком стилу старијих певача, носилаца традиције.

Покрет оживљавања / ревитализације вокалне традиције у Србији био је охрабрен понајвише радом женске певачке групе „Моба“ (осн. у Београду 1993) и радом професионалног ансамбла „Коло“ (Београд, од 1994). Модели које су ови ансамбли представили инспирисали су младе у аматерским културно-уметничким друштвима да прате естетске принципе и музичке обрасце из српског (и др.) традиционалног певачког наслеђа. Такав начин певања такође је установљен као део основног, средњег и високог музичког образовања. До данас је стечено богато искуство у различитим градовима и селима, са циљем оживљавања традиционалног звука.

У раду ће пажња бити посвећена улози медијатора у процесу подучавања и учења традиционалних песама, а рад је заснован на практичном искуству ауторке у овом домену.

Abstract

The practice of revitalizing traditional rural and urban vocal folk music in neo-traditional form has its continuity in Serbia for about three decades. It has been conducted by ethnomusicologists and freelance singers, partly in institutionalized, partly in non-institutionalized settings, as well as in conditions that stand between these two categories. It is about singing that aims to follow the models in performing style of older singers, tradition bearers.

The movement of vocal tradition revitalization in Serbia was encouraged mainly by the work of the female vocal ensemble “Moba” (Belgrade, 1993), and by the work of the professional ensemble “Kolo” (Belgrade, 1994). Models presented by these ensembles inspired the young in amateur cultural-artistic societies (KUDs) to follow the aesthetic principles and musical patterns from Serbian (and other) traditional rural and urban vocal heritage. This kind of singing also has been established as a part of primary, secondary and high musical education. Up to nowadays, rich experiences in different towns and villages, with the attempts of reviving traditional sound have been gained.

In the paper the attention will be paid to the role of the mediators in the process of teaching and learning traditional songs, based on the author’s practical work experience in this domain.

Тијана ЈАНЕВСКА, асистент, мр • **Tijana JANEVSKA**, teaching assistant, mr.
Музичка академија, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Северна
Македонија • Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip, North Macedonia

**ЕТНОКОРЕОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЛАЗАРСКИТЕ
ОБРЕДНИ ПОВОРКИ ОД ЕТНИЧКИОТ ПРЕДЕЛ БОЈМИЈА
ETHNOCOREOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE LAZARUS
RITUAL PROCESSIONS FROM THE ETHNIC AREA BOJMIA**

Кључне речи: Лазаренки, лазарско пеење, етнокорееологија, религиозни
аспекти, обредна носија, истражување

Keywords: Lazarenka, Lazarus singing, ethnochoreology, religious aspects,
ritual costume, research

Сажетак

Предмет на истражување на оваа тема беа лазарските обреди, обредното пеење и играње во етничкиот предел Бојмија. Со користење на посебни техники и методи на истражување, се дојде до релевантни податоци за обработената тема. Прикажан е континуитетот на нивното периодично активно изведување, како и религиозните аспекти на овие обредни поворки. Главниот акцент е ставен на етнокорееолошката анализа на лазарските песни, односно разработка на нивните етнокорееолошки и етномузиколошки карактеристики. Посебен осврт е даден и кон обредната носија и реквизитите. Обредите и ден денес се задржани во автентична форма, а со тоа се стреми и кон нивна поголема актуализација со адаптација за сценска изведба.

Abstract

The subject of research on this topic was the Lazarus rites, ritual singing and dancing in the Bojmia ethnic area. By using special research techniques and methods, relevant data was obtained for the treated topic. The continuity of their periodic active performance is shown, as well as the religious aspects of these ritual processions. The main emphasis is placed on the ethnochoreological analysis of the Lazar songs, that is, elaboration of their ethnochoreological and ethnomusicological characteristics. Special attention is also given to the ritual dress and props. The rites are kept in their authentic form even today, and with that, they strive for their greater actualization with adaptation for stage performance.

Драгица ПАНИЋ КАШАНСКИ, проф. др • Dragica **PANIĆ KAŠANSKI**, professor PhD.
Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци, Босна и Херцеговина •
Academy of Arts, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

**РЕПЕРТОАР ВОКАЛНИХ ЕТНО АНСАМБАЛА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ
И У БРЧКОМ ОКРУГУ (ДИСТРИКТУ) БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**
**REPertoire OF VOCAL ETHNO ENSEMBLES IN THE REPUBLIC OF
SRPSKA AND BRČKO DISTRICT OF BOSNIA AND HERCEGOVINA**

Кључне речи: Музичка пракса, музичка баштина, сценска умјетност, вишегласно пјевање, акултурација
Keywords: Music practice, music heritage, performing arts, multipart singing, acculturation

Сажетак

У другој деценији 21. вијека Република Српска и Брчко дистрикт слиједе Србију у којој је већ заживјела пракса извођења архаичног, нетемперованог сеоског вишегласја у градовима од стране вокалних етно група. Скоро двије деценије су групе настојале да њихов репертоар садржи традиционалне пјесме које припадају српском културном простору. Пјевачи и водитељи етно група су очување баштине сматрали својом мисијом. Временом репертоар етно група осим пјесама српског културног простора проширио се и на балкански. Тако данашње етно групе уче и изводе пјесме и из других крајева уколико су медијски популарне, а на неки начин су пласиране као „етно“. Овај рад се бави очувањем музичке баштине сагледавајући репертоар пјевачких/етно група из Републике Српске и Брчко дистрикта БиХ. Такође, трага за разлозима који су помјерили фокус са извођења пјесама српског културног простора, на балкански и панонски и настоји одговорити на питања: Да ли се на овај начин доприноси развоју сценске умјетности или очувању елемената нематеријалног културног наслеђа или је ријеч о акултурацији?

Abstract

At the beginning of 21st century, Republic of Srpska and Brčko District follow the steps of Serbia where the practice of performing archaic, untempered rural multipart singing has already developed. It was performed by vocal ethnic groups in towns all around the country. For almost whole two decades, these groups have made an effort to make their repertoire contain traditional songs that belong to the territory of Serbian heritage and culture. Singers and leaders of ethnic groups considered the preservation of heritage as their mission. As the time passed by, the repertoire of ethnic groups, in addition to songs from the

territory of Serbian heritage and culture, expanded to include the songs from the Balkans as well. Thus today's ethno groups learn and perform songs from other regions as well if they are popular in the media, and in some way they are marketed as "ethno". This project deals with the preservation of musical heritage by looking at the repertoire of ethno groups from Republic of Srpska and Brčko District. Also, it searches for reasons that shifted the focus from performing songs from the territory of Serbian heritage and culture to the territory of Balkan and Pannonian culture. It also aims to answer these questions: Does this contribute to the development of performing arts or preservation of elements of intangible cultural heritage or is it just acculturation?

Владимир ЈАНЕВСКИ, проф. др • **Vladimir JANEVSKI**, professor PhD.

Музичка академија, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Северна Македонија • Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip, North Macedonia

ГЛАВНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ИГРООРНИТЕ ПОДРАЧЈА

MAIN CHARACTERISTICS OF THE DANCING AREAS

Кључне речи: етнокорееологија, етнографски целини, етнички предел, традиционална игра, традиционална носија

Keywords: ethnochoreology, ethnographic units, ethnic area, traditional dances, traditional costume

Сажетак

Кога се споменува зборот игроорни подрачја, треба да се знае дека таа поделба е во најтесна врска со етнографските целини и етничките предели. Поделбите од овој вид поврзани се со етнографијата и теренските истражувања, односно добиените податоци од терен претставуваат основа за понатамошни анализи. Главно, поделбите што биле извршени слижеле само како лоцирање на информациите, односно најчесто истражувачите, географски се врзувале за некој поголем град и традиционалната игра ја лоцирале на поширок административен простор. Според расположливите податоци и информации од областа на традиционалната игра најдобро би било кога играчкиот репертоар би се следел според етничките предели, односно во поширока смисла, според етнографските целини или меридијански исток – запад, север – југ. Групирањето на етничките предели според обединувачки фактори од традиционалната игра, ги создава игроорните подрачја кои денес во науката даваат јасна слика за традиционалната игра во Македонија.

Abstract

When the word dancing areas is mentioned, it should be known that this division is closely related to ethnographic entities and ethnic regions. Divisions of this type are related to ethnography and field research, that is, the data obtained from the field represent the basis for further analyses. Mainly, the divisions that were carried out were only for locating the information, that is, most of the time the researchers were geographically tied to a bigger city and located the traditional dances in a wider administrative area. According to the available data and information from the field of traditional dances, it would be best if the dance repertoire was followed according to ethnic regions, that is, in a broader sense, according to ethnographic units or meridians east - west, north - south. The grouping of the ethnic areas according to unifying factors from the traditional dance, creates the dancing areas that today in science give a clear picture of the traditional dances in Macedonia.

Adrian-Deneş BALLA, drd. • PhD. student

Universitatea de Vest din Timișoara, România; Asociația pentru Cultură Bănățeană
• West University of Timișoara, Romania; Association for Banat Culture

IEDERA – ISTORIC ȘI VARIANTE **IEDERA (THE IVY) – HISTORY AND VARIANTS**

Cuvinte cheie: dans, instrumental, vocal, munte, brâu

Keywords: dance, instrumental, vocal, mountain, belt dance

Rezumat

Probabil unul dintre cele mai vechi dansuri din zona de munte a Banatului, Iedera reprezintă o dovadă indubitabilă a transmiterii valorilor culturale ale țaranului român din această parte a țării din generație în generație. Datorită frumuseții și muzicalității sale a ajuns să fie dansată, interpretată vocal sau instrumental, să reprezinte sursă de inspirație pentru mai mulți compozitori și orchestratori, să fie recitată sub formă de poezii. Putem afirma fără exagerare că Iedera este un tezaur inestimabil care oglindește locul de proveniență și exuberanța omului simplu și credincios din cadrul satului tradițional.

Abstract

Probably one of the oldest dances from the mountain area of Banat, Iedera represents an undoubted proof of the transmission of the cultural values of the Romanian peasants from this part of the country from generation to generation. Due to its beauty and musicality, it came to be danced, performed vocally or instrumentally, to represent a source of inspiration for several composers and

orchestrators, to be recited in the form of poems. We can state without exaggeration that Iedera is an invaluable treasure that mirrors the place of origin and the exuberance of the simple and faithful man of the traditional village.

Христијан НИКОЛОВСКИ, наставник, доцент • **Hristijan NIKOLOVSKI**, teacher, associate professor

ДМБУЦ “Илија Николовски-Луј”, Скопље; Музичка академија, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Северна Македонија • State Music and Ballet Education Center “Ilija Nikolovski-Luj”, Skopje; Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip, North Macedonia

ИГРИ ПОД МАСКИ ВО МАЛЕШЕВИЈАТА – СОВРЕМЕНИ АСПЕКТИ **MASQUERADE DANCES IN MALESHEVIA – MODERN ASPECTS**

Кључне речи: учесници, маски, реквизити, игри под маски, карневал
Keywords: participants, masks, props, masquerade games, carnival

Сажетак

Игрите под маски во малешевијата познати како Бамбурци во овој труд ќе бидат прикажани и објаснети во нивната првобитна состојба, но и во денешната, современа форма на одржување. Разликата од некогаш и денес е во тоа што денес се се одвива на еден поинаков начин, во едни поинакви рамки на карневал, со некои разлики во маските и употребата на современи материјали при нивната изработка. Гледано од етнокорееолошки спект, важно е тоа што овие игри под маски го задржале она традиционалното при нивното изведување на игрите, а со тоа и обредот на некој начин, ден денес продолжува да живее.

Abstract

Masked dances in the Maleshevia known as Bamburci in this paper will be shown and explained in their original state, but also in today's, modern form of maintenance. The difference between then and now is that today everything takes place in a different way, in a different framework of carnival, with some differences in the masks and the use of modern materials in their production. Seen from an ethno-choreological perspective, it is important that these dances under masks kept what was traditional in their performance of the dancing, and thus the ritual in a way continues to live today.

SESSION 3

Tuesday, December 12, 11:30

Kurija Building, Academic Society for Music Cherishing "Gusle" – Music Studio Hall

Moderators: **Kristina PLANJANIN SIMIĆ** and **Davor SEDLAREVIĆ**

Славољуб УЗУНОВИЋ, проф. др; уметнички руководиоцац • **Slavoljub UZUNOVIĆ**, professor, PhD.; artistic director

Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Нишу; Академски фолклорни ансамбл „Оро“, Ниш, Србија • Faculty of Sport and Physical Education, University of Niš; Academic Folklore Ensemble "Oro", Niš, Serbia

Ромина ХЕРОДЕК, МА, истраживач, дрд • **Romina Herodek**, MA, researcher, PhD. student

Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Нишу, Србија • Faculty of Sport and Physical Education, University of Niš, Serbia

МЕТОДОЛОГИЈА НАСТАВЕ СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ПЛЕСА ПРИМЕНОМ РИТМИЧКЕ СТРУКТУРЕ METHODOLOGY OF TEACHING THE SERBIAN NATIONAL DANCE BY IMPLEMENTING RHYTHMIC STRUCTURE

Кључне речи: Обучавање, ритам, српско коло, традиција

Keywords: teaching, rhythm, Serbian national dance, tradition

Сажетак

Сви народи стварају своју плесну уметност, са својом етиком и посебном карактеристиком. Српски плесни фолклор је веома разнолик по питању ритма, корака, начина игре, музике, али и по питању народних ношњи. Без обзира на то која се врста плеса учи користимо следеће дидактичке методе: говорне методе, метода показивања, методе учења-вежбања.

Циљ рада је описати методски поступак учења српског кола. Анализом основних предвезби – ритмичких вежби и анализом елемената народних игара спровести методски поступак. Реализовани су следећи задаци:

- Описати ритмичке вежбе за учење основних покрета и фигура.
- Описати кораке и методiku обучавања српског кола на примеру игре „моравац“.

Abstract

All nations create their own dance art, with their own ethics and special characteristics. Serbian dance folklore is very diverse in terms of rhythm, steps, ways of playing, music, but also in terms of folk costumes. Regardless of what type of dance is taught, we use the following didactic methods: speaking methods, demonstration methods, learning-practice methods.

The aim of the paper is to describe the methodical procedure of teaching the Serbian national dance. By analyzing the basic pre-exercises - rhythmic exercises and analyzing the elements of folk dances, conduct a methodical procedure. The following tasks were carried out:

- Describe rhythmic exercises for learning basic movements and figures
- Describe the steps and methodology of teaching the Serbian national dance on the example of the dance "Moravac".

Кристина ПЛАЊАНИН СИМИЋ, др • **Kristina PLANJANIN SIMIĆ**, PhD.

Академија уметности, Универзитет у Новом Саду, Србија • Academy of Arts, University of Novi Sad, Serbia

Горан СТАНКОВ, мр • **Goran STANKOV**, MA

КУД „Светозар Марковић“, Нови Сад, Србија • Cultural and Artistic Society “Svetozar Marković”, Novi Sad, Serbia

ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА ТРАДИЦИОНАЛНИХ ИГАРА/ПЛЕСОВА И РИТМИЧКО-ПОКРЕТНИХ ИГАРА У РАДУ ВАСПИТАЧА СА ДЕЦОМ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА НА ТЕРИТОРИЈИ ВОЈВОДИНЕ

PRACTICAL APPLICATION OF TRADITIONAL GAMES/ DANCES AND RHYTHMIC-MOVEMENT DANCES IN THE WORK OF EDUCATORS WITH PRESCHOOL CHILDREN ON THE TERRITORY OF VOJVODINA

Кључне речи: традиционалне, плесови, ритмичко, васпитачи, препоруке
Keywords: traditional, dances, rhythmic, educators, recommendations

Сажетак

Примена традиционалних вредности у креирању образовних стратегија један је од предуслова за остваривање васпитно-образовних циљева савременог предшколског васпитања и образовања. степен заступљености у раду васпитача са децом предшколског узраста традиционалне игре/плесови као део културног и фолклорног наслеђа играју велику улогу у очувању националног идентитета једног народа. Како су традиционална

игра и музика одувек били неодвојиви део свакодневног друштвеног дружења, они као део културног и фолклорног наслеђа имају велику улогу у очувању националног идентитета једног народа. Циљ овог рада је да се утврди степен заступљености примене традиционалних игара/игара и ритмичко-покретних плесова у раду васпитача са децом предшколског узраста. Према начину прикупљања података, *истраживање има не-експериментисано-емпиријски карактер*, па се пројектовани циљ држи на дескриптивном нивоу. Истраживање је спроведено у Новом Саду, Кикинди и Сремским Карловцима на узорку од 151 васпитача предшколских група, коришћењем упитника.

Abstract

The implementation of traditional values in the design of educational strategies is one of the preconditions to achieving educational goals of modern preschool education. In this paper We have tried to determine the level of traditional games/ dances and rhythmic-movement dances, as well as the level of presence in the work of educators with preschool children traditional games/dances as part of cultural and folklore heritage play a major role preserving the national identity of a nation. Since traditional dance and music have always been an inseparable part of everyday social gathering, they, as part of cultural and folklore heritage have a great role preserving the national identity of a nation. The aim of this paper is to determine the level of presence of application of traditional games/ dances and rhythmic-movement dances in the work of educators with preschool children. According to the method of data collection, the research has a non-experimented-empirical character, so the projected goal is kept at a descriptive level. The research was conducted in Novi Sad, Kikinda and Sremski Karlovci on a sample of 151 educators of preschool groups, using a questionnaire. Based on all the presented results, we can fully accept the general hypothesis that the educators sufficiently apply traditional work with preschool children.

Давор СЕДЛАРЕВИЋ, специјалиста • **Davor SEDLAREVIĆ**, specialist

Центар за изучавање и ревитализацију традиционалних игара у пјесамa (ЦИРТИП), Колашин, Црна Гора • Center for Study and Revitalization of Traditional Dances and Songs (CIRTIP), Kolašin, Montenegro

**ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ НЕДОУМИЦА У ТУМАЧЕЊИМА
ЦРНОГОРСКЕ ПЛЕСНО-МУЗИЧКЕ ПРАКСЕ: ПОКРЕТ И ПЈЕСМА
A CONTRIBUTION TO THE STUDY OF THE UNCERTAINTIES IN THE
INTERPRETATIONS OF MONTENEGRIN DANCE-MUSIC PRACTICE:
MOVEMENT AND SONG**

Кључне речи: плес, пјесма, музичка пратња, неодумице, кораци
Keywords: dance, song, musical accompaniment, uncertainties, steps

Сажетак

Велики проблем у изучавању и примјени традиционалног плеса у Црној Гори представља неуврштавање црногорских аутохтоних плесова и пјесама у програме средњих и нарочито музичких школа и Музичке академије. Само примјери ауторских издања, углавном напјева, дају помак напријед, а неадекватно третирање музичке пратње плеса (пјесме) од већине плесних група (Културно умјетничких друштава), медија, па чак и надлежних министарстава ствара проблеме свима који би жељели да се са научне стране баве традиционалним плесом. Произвољна и квазинаучна третирања црногорско наслеђе готово систематски удаљавају од онога што је оно суштински било у контексту са ношњом у којој је практиковано (крај XIX и почетак XX века). Сценске адаптације које се приказују као „традиционалне“, најмање су „традиција“ већ је ријеч углавном о „кичастим“ прерадама. Увјерења о црногорским плесовима руше се као „кула од карата“ што је последица вишедеценијских заблуда и лаичких тумачења. То је и реакција на дискриминацију: а) аутохтоне музичке пратње плесу и б) метроритмичког односа покрета и музике која га прати. Црногорске архаичне плесове никада у забиљеженој прошлости није пратила инструментална или вокално-инструментална музика.

Abstract

A major problem in the study and application of traditional dance in Montenegro is the exclusion of Montenegrin autochthonous dances and songs from the curriculum of secondary and especially music schools and the Music Academy. Only a few examples of authorial publications, mostly focusing on melodies, have made some progress, but the inadequate treatment of musical accompaniment for dance (song) by the majority of dance groups (Cultural Art Societies), media, and even relevant ministries creates problems for anyone who wishes to engage in traditional dance from a scientific perspective. Arbitrary and pseudo-scientific treatments of Montenegrin heritage systematically deviate from what it essentially was in the context of the costumes in which it was practiced (late 19th and early 20th century). Stage adaptations that are presented as "traditional" are the least "tradition" but mostly "kitschy" adaptations. Beliefs about Montenegrin dances are collapsing like a "house of cards" as a result of decades of misconceptions and layman's interpretations. It is also a reaction to the discrimination of: a) the indigenous musical accompaniment to the dance and b) the metrorhythmic relationship between the movement and the music that accompanies it. Montenegrin archaic dances have never been accompanied by instrumental or vocal-instrumental music in the recorded past.

Силвестер ПРОЛЕ, мр • Silvester PROLE, mr.

Дом на култура Гевгелија; Музичка академија, Универзитет „Гоце Делчев“
– Штип, Северна Македонија • Culture House Gevgelija; Music Academy,
University “Goce Delčev” – Štip, North Macedonia

**ЕТНОГРАФСКИТЕ ФИЛМОВИ КАКО ФАКТОР ЗА ЧУВАЊЕ НА
ТРАДИЦИОНАЛНАТА КУЛТУРА**
**ETHNOGRAPHIC FILMS AS A FACTOR FOR PRESERVING
TRADITIONAL CULTURE**

Кључне речи: етнокорологија, етнографски филмови, традиционална култура

Keywords: ethnocoreology, ethnographic films, traditional culture

Сажетак

Етнокорологијата како наука која ја проучува старата орска традиција, а своето место го завзела во последните мигови од изумирањето на истата, е специфична да се истражува од денешен аспект. Денес со развојот на техниката, технологијата и брзиот начин на живот се губи вистинската вредност на друштвениот живот. Некогашната богата традиција, конкретно орската, во голема мера е непозната за новите генерации. Наследството, традицијата и комуникацијата во секојдневниот живот - трите форми на постоење на фолклорот и фолклорното во современиот свет укажуваат на потреба од луѓе и заедници од овој вид на култура. Карактеристиките на фолклорот е да биде носител и негувател на културната меморија, да пренесува различни културни пораки заради нејзината синкретичка природа, да ги извршуваат природната и директна комуникација меѓу луѓето му ја доделува оваа трајност. Еден од факторите за чување и валоризирање на традиционалната култура се и етнографските филмови кои во последната деценија се доста популарни кај младата популација стручни лица од областа на фолклорот.

Abstract

Ethnochoreology as a science that studies the old dance tradition, and took its place in the last moments of its extinction, is specific to research from today's perspective. Today, with the development of technique, technology and the fast way of life, the real value of social life is being lost. The once rich tradition, specifically the dance tradition, is largely unknown to the new generations. Heritage, tradition and communication in everyday life - the three forms of existence of folklore and folklore in the modern world indicate the need for people and communities of this kind of culture. The characteristics of folklore is to be the bearer and nurturer of cultural memory, to convey different cultural

messages due to its syncretic nature, to carry out natural and direct communication between people, which gives it this permanence. One of the factors for preserving and valorising traditional culture are ethnographic films, which in the last decade have been quite popular among the young population of experts in the field of folklore.

Светлана ПЕШИЋ, дрд, асистент • **Svetlana PEŠIĆ**, PhD. student, teaching assistant

Академија уметности, Универзитет у Новом Саду, Србија • Academy of Arts, University of Novi Sad, Serbia

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ НЕФОРМАЛНЕ ЕДУКАЦИЈЕ У ПРАКСИ КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКИХ ДРУШТАВА У СРБИЈИ

BASIC CHARACTERISTICS OF INFORMAL EDUCATION IN THE PRACTICE OF CULTURAL-ARTISTIC ASSOCIATIONS IN SERBIA

Кључне речи: традиционални плесови, трансмисија, културно наслеђе, друштва, методе; ситуирано учење

Keywords: traditional dances, transmission, cultural heritage, associations, methods situated learning

Сажетак

Културно-уметничка друштва у Србији су правни субјекти у оквиру којих се практикују традиционални плесови у својеврсном кореографисаном облику. Ова удружења представљају важан чинилац у процесу стварања услова за очување традиционалних плесова као елемената нематеријалног културног наслеђа. Недовољна истраженост процеса неформалне едукације у културно-уметничким друштвима директно доприноси остајању ове праксе на маргинама јавног интересовања. Из наведеног разлога, неопходно је расветлити основне методе учења традиционалних плесова у датом неформалном контексту, са циљем идентификовања и дефинисања начина за јачање капацитета ове праксе у области очувања нематеријалног културног наслеђа, као и у васпитно-образовном систему у будућности. Рад доноси анализу актуелне праксе неформалне едукације плесача у културно-уметничким друштвима, са посебним фокусом на њеним парадигматским текстуалним и контекстуалним карактеристикама.

Abstract

Cultural-artistic associations in Serbia are legal entities within which traditional dances are practiced in choreographed form. These associations represent an important factor in the process of creating circumstances for the preservation of traditional dances as an element of intangible cultural heritage. Insufficient research into the process of informal education in cultural-artistic associations directly contributes to this practice remaining on the margins of public interest. Given the aforementioned considerations, it is necessary to elucidate the basic methods of learning traditional dances in the given informal context, with the aim of identifying and defining ways to strengthen the capacity of this practice in the area of intangible cultural heritage preservation, as well as in the educational system in the future. This paper provides an analysis of the current practice of informal education of dancers in cultural-artistic associations, particularly emphasizing its paradigmatic textual and contextual characteristics.

SESSION 4

Tuesday, December 12, 12:30

Kuriija Building, Academic Society for Music Cherishing "Gusle" – Conference Hall

Moderators: **Jelena JOVANOVIĆ**, **Slavoljub UZUNOVIĆ** and **Lavinus NIKOLAJEVIĆ**

Ion-Alexandru ARDEREANU, arhidiacon, conf. univ. dr. • archdeacon, associate professor, PhD.

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, România; Asociația pentru Cultură Bănățeană
• “Aurel Vlaicu” University of Arad; Association for Banat Culture

MUZICA BISERICESCĂ ORTODOXĂ DIN SERBIA ȘI VESTUL ROMÂNIEI

THE ORTHODOX CHURCH MUSIC FROM SERBIA AND WESTERN ROMANIA

Cuvinte cheie: ortodoxie, muzică religioasă, muzică bisericească, Serbia, Banat
Keywords: Orthodoxy, religious music, church music, Serbia, Banat

Rezumat

Prezentul studiu își propune o incursiune în patrimoniul comun pe care ortodoxia sârbă și cea românească din vestul României îl împart de mai bine de trei secole, ca o mărturie a unei istorii marcate de bună conviețuire în mărturisirea aceleiași credințe: muzica bisericească întâlnită din nordul Banatului românesc și până în provincia Kosovo a Serbiei.

Abstract

The present study proposes an incursion into the common heritage that Serbian and Romanian Orthodoxy in western Romania have shared for more than three centuries, as a testimony of a history marked by good coexistence in professing the same faith: the church music found from the north of Romanian Banat up to the Serbian province of Kosovo.

Lavinius NIKOLAJEVIĆ, dr. • PhD.

Universitatea de Vest din Timișoara, România; Asociația pentru Cultură Bănățeană
• West University of Timișoara, Romania; Association for Banat Culture

MUZICA TRADIȚIONALĂ ROMÂNEASCĂ PE TERITORIUL BANATULUI SÂRBESC – CERCETĂRI DE ORGANOLOGIE ȘI DE FOLCLOR MUZICAL TRADITIONAL ROMANIAN MUSIC ON THE TERRITORY OF THE SERBIAN BANAT – ORGANOLOGY AND MUSICAL FOLKLORE RESEARCH

Cuvinte cheie: Folclor, organologie, Banat sârbesc, Béla Bartók

Keywords: folklore organology, Serbian Banat, Béla Bartók

Rezumat

Banatul este cunoscut prin trecutul său istoric și etnic foarte furtunos, în primul rând datorită poziției sale geografice. Aflându-se în Câmpia Panonică, a fost populat din cele mai îndepărtate timpuri și până în prezent. Datorită fertilității Câmpiei Panonice a fost expus în nenumărate rânduri atacurilor diverselor popoare migratoare. Totodată, Banatul a suferit o mulțime de colonizări, devenind un mozaic etnic.

La începutul secolului XX în Banatul Istoric nu exista un public muzical anume, publicul fiind alcătuit din membrii comunității românești, majoritatea fiind agricultori. În viața culturală a românilor de pe acest teritoriu un segment important îl reprezintă tarafurile și mai apoi orchestrele de muzică populară

care au luat naștere din aceste tarafuri. Tarafurile la început erau alcătuite din viori, braci, contrabas și țambal.

Primul cercetător care s-a ocupat de folclorul românesc dincolo de graniță a fost Béla Bartók, care între anii 1908-1918 a cules peste 3500 de melodii din fosta regiune administrativă Timiș-Torontal, ajungând în anul 1912 în localități ca Alibunar, Vladimirovaț, Seleuș, Uzdin de unde culege peste 90 de piese muzicale. Materialul selectat conține mai multe categorii folclorice ca: doine, balade, colinde, dansuri, jocuri, cântece propriu-zise.

Abstract

Banat is known for its very stormy historical and ethnic past, primarily due to its geographical position. Located in the Pannonian Plain, it has been inhabited since time immemorial. Due to the fertility of the Pannonian Plain, it has been exposed countless times to the attacks of various migrant peoples. At the same time, Banat underwent several colonizations, becoming an ethnic mosaic. At the beginning of the 20th century in Historic Banat there was no specific musical audience, the audience being made up of members of the Romanian community, most of them being farmers. In the cultural life of the Romanians on this territory, an important segment is represented by the taraf and later the folk music orchestras that were born from these tarafs. Tarafs initially consisted of violins, braces, double bass and tambourine.

The first researcher to deal with Romanian folklore abroad was Béla Bartók, who between 1908-1918 collected over 3500 songs from the former administrative region of Timiș-Torontal, arriving in 1912 in localities like Alibunar, Vladimirovaț, Seleuș, Uzdin from where he collects over 90 pieces of music. The selected material contains several folk categories such as: doines, ballads, carols, dances, games, authentic songs.

Катарина НИКОЛИЋ, мср, дрд, истраживач-приправник • **Katarina NIKOLIĆ**, msr, PhD. student, junior research assistant

Музиколошки институт Српске академије наука и уметности, Београд, Србија •
Institute of Musicology of the Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade, Serbia

**РАЗНОЛИКА ЗАСТУПЉЕНОСТ СРПСКИХ ТРАДИЦИОНАЛНИХ
ПЛЕСОВА У ДЕЛАТНОСТИМА КУД-А „БАНАТ“ ИЗ МАЂАРСКЕ
MULTIFORM PRESENCE OF THE SERBIAN TRADITIONAL DANCES
IN THE AGENCY OF THE FOLK DANCE ENSEMBLE “BANAT” IN
HUNGARY**

Кључне речи: српски традиционални плесови, паралелне традиције, КУД Банат, Мађарска

Keywords: Serbian traditional dance, parallel traditions, Folk Dance ensemble Banat, Hungary

Сажетак

КУД „Банат“ је основан 1948. године у селу Деска у Југоисточној Мађарској као један од начина оснаживања идентитета српске мањинске заједнице. Током динамичних процеса друштвено-културно-политичких оквира са којима се сусретала српска дешчанска заједница, КУД „Банат“ је мењао своје извођачке стратегије српског традиционалног плесног наслеђа. Данашња делатност „Баната“ се ишчитава на следећа три начина: 1. сценско извођаштво традиционалних плесова; 2. вођење српских плесачница, и 3. присуство на друштвеним догађајима српске заједнице које укључују плес (нпр. Балови, свадбе). Овај рад најпре има за циљ да прикаже вишеструке активности КУД-а „Банат“ на основу емпиријског знања које је документовано етнографијом и нетнографијом од 2019. године. Такође, рад тежи да одгонетне на који начин се ови различити контексти заступљености и извођења српских традиционалних плесова користе као медијуми реализација различитих стратегија и циљева „Банат“-а.

Abstract

The Folk Dance Group “Bánát” was established in the village Deszk in South-eastern Hungary in 1948 to preserve and empower the identity of the Serbian minority. Due to the dynamic processes of socio-political and cultural surroundings, “Bánát” experienced various shifts in performative strategies of the Serbian traditional dance heritage. The current agency of “Bánát” includes multiple ways of presenting and performing Serbian traditional dances, such as 1) the stage performance of traditional dances, 2) the leadership of the Serbian táncház (lit: dance houses), and 3) attendance and performance at the social dance events (the Balls, weddings). The paper aims to briefly present those multiform activities based on the empirical knowledge acquired by conducting the (net)ethnographic research since 2019. Moreover, the paper aims to disclose how those various contexts of the presence of the Serbian traditional dances have been used as mediums of Bánát’s different strategies and objectives.

Тамара ЈЕРНИЋ, дрд • Tamara JERNIĆ, PhD. student

Академија уметности, Универзитет у Новом Саду, Србија • Academy of Arts,
University of Novi Sad, Serbia

**ФУНКЦИЈА ФОЛКЛОРНИХ МУЗИЧКИХ САДРЖАЈА У
ОБРАЗОВАЊУ ДЕЦЕ У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ**
**THE FUNCTION OF FOLKLORE MUSIC CONTENT IN THE
EDUCATION OF CHILDREN IN PRESCHOOL INSTITUTION**

Кључне речи: музички фолклор, предшколске установе, деца, едукација, иновативност

Keywords: Music folklore, preschool institutions, children, education, inovations

Сажетак

Сведоци смо времена у коме фолклорна пракса достиже извесну свеprisутност у различитим сферама нашег живота. Контекст интерпретације музичког фолклора често повезујемо са деловањем појединих културних институција које су конкретно „фолклорно оријентисане“, а занемарујемо присуство и улогу фолклорних ресурса у образовним установама. У овом раду биће приказане музичке и ритмичке активности у предшколским установама које су дефинисане званичним документима, а у којима фолклорни садржаји имају доминантну позицију. Стога ћемо указати на специфичности музичког васпитања деце и улогу традиционалне музике у васпитању деце од прве године живота до припремног разреда (седам година). Део рада биће усмерен на приказивање примене музичког фолклора у савременом и иновативном контексту учења који доприноси његовој фирмацији у садашњости.

Abstract

We are witnessing a time in which folklore practice reaches a certain ubiquity in different spheres of our lives. We often associate the context of the interpretation of musical folklore with the actions of certain cultural institutions that are concrete "folklorically oriented", and we ignore the presence and role of folklore resources in educational institutions. This paper will present musical and rhythmic activities in preschool institutions that are defined by official documents, and in which folklore content has a dominant position. Therefore, we will point out the specifics of the musical education of children and the role of traditional music in the education of children from the first year of life to the preparatory class (seven years old). Part of the work will be focused on showing the application of musical folklore in a modern and innovative learning context that contributes to its affirmation in the present.

Филип ЈОВИЋ ВУЈАКОВИЋ, дрд, асистент • **Filip JOVIĆ VUJAKOVIĆ**, PhD.
student, teaching assistant

Академија уметности, Универзитет у Новом Саду, Србија • Academy of Arts,
University of Novi Sad, Serbia

**ДОПРИНОС МАКСИМА МУДРИНИЋА У ПРОМОВИСАЊУ И
АФИРМАЦИЈИ ТРОГЛАСНИХ ВОЈВОЂАНСКИХ ГАЈДИ
MAKSIM MUDRINIĆ 'S CONTRIBUTION TO THE PROMOTION AND
AFFIRMATION OF THE THREE-PART BAGPIPES OF VOJVODINA**

Кључне речи: гајде, Војводина, традиционални инструменти,
органологија, Максим Мудринић

Keywords: bagpipes, Vojvodina, traditional instruments, organology, Maksim
Mudrinić

Сажетак

Трогласне војвођанске гајде као традиционални музички инструмент веома су значајан део културног музичког идентитета Војводине. Максим Мудринић један је од најистакнутијих војвођанских гајдаша и градитеља гајди. Он кроз своје концерте, радионице, кампове и семинаре промовише овај традиционални музички инструмент. Кроз десетине едукативних радионица, кампова и семинара, где је имао прилике да едукује полазнике различитих узраста елементарним корацима ка савладавању свирања на трогласним војвођанским гајдама. Полазници су имали прилику да науче да праве аерофони музички инструмента карабљицу која је претеча учења свирању на трогласним војвођанским гајдама. Основа коју сви полазници треба да савладају кроз вишедневну обуку је традиционална мелодија из Срема „Хајде Тодоре”. Због синхронизације ваздушног притиска, затим леве и десне руке и прстију. Трогласне војвођанске гајде оставиле су дубок траг у културном и музичком идентитету Срба са простора Војводине и можемо их сматрати једним од печата тог географског ареала.

Abstract

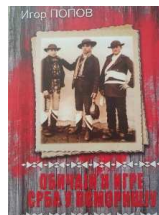
As a traditional musical instrument, three-part bagpipes from Vojvodina, are a very significant part of the cultural musical identity of this area. Maksim Mudrinić is one of the most prominent bagpipe players and bagpipe builders from Vojvodina. He promotes this traditional musical instrument through his concerts, workshops, camps and seminars. Through dozens of educational workshops, camps and seminars, he had the opportunity to educate participants of different ages with the elementary steps towards mastering

playing the three-part bagpipes from Vojvodina. The participants had the opportunity to learn how to make aerophone musical instrument karabljica, which is the forerunner of learning to play the three-part bagpipes. The basis, that all participants should master through several days of training, is the traditional melody from Srem, "Ajde Todore" and all of that due to the synchronization of air pressure, then left and right hand and fingers. The three-part bagpipes from Vojvodina left a deep mark on the cultural and musical identity of the Serbs from the area of Vojvodina, and we can consider them one of the stamps of that geographical area.

BOOK SALON

Игор Попов, *Обичаји и иџре Срба у Поморишју, Савез Срба у Румунији, Темишвар, 2022.*
[*Customs and Dances of the Serbs in the Mureş Valley*]

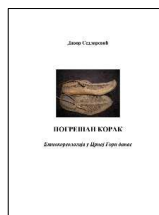
Igor POPOV, Magdalena POPOV
Academic Society for Music Cherishing “Gusle”,
Kikinda, Serbia

Владимир Јаневски, *Еџнокореолошка класификација на ораџа во Македонија, 2019.*
[*Ethnocoreological classification of the dances in Macedonia*]

Vladimir JANEVSKI
Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip,
North Macedonia

Давор Седларевић, *Поџрешан корак. Еџнокореололоџија у Црној Гори данас, 2014.*
[*The wrong movement...*]

Давор Седларевић, Бранислав Јекнић, *Традиционалне иџре колашинској краја – Пуџ до кулџурној добра, 2017.*
[*Traditional Dances of the Kolašin area*]

Давор Седларевић, Злата Марјановић, Љиљана Гавриловић, Душан Медин, *Жива локална џрадиџија: џрилој иденџификаџији и евиденџији елеменџа немаџеријалне кулџурне башџине Паџиџровића, Сџарој џрага Бугве и колашинској краја, 2020.*
[*The Living Local Tradition*]

Davor SEDLAREVIĆ
Center for Study and Revitalization of
Traditional Dances and Songs (CIRTIP), Kolašin,
Montenegro

Р. Костић, С. Узуновић, *Плес*, Факултет спорта и физичког васпитања, Ниш, 2013.
[*The Dance*]

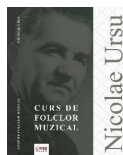
Р. Костић, С. Узуновић, *Друшћивени ѿлес*, Факултет спорта и физичког васпитања, Ниш, 2009.
[*The Society Dance*]

Slavoljub UZUNOVIĆ

Faculty of Sport and Physical Education,
University of Niš, Serbia

Nicolae Ursu, *Curs de folclor muzical* (1965), Ediție îngrijită și notă asupra ediției Lucian Emil Roșca, Editura David Press Print, Timișoara, 2022
[*Musical Folklore Course*]

Lucian Emil ROȘCA

West University of Timișoara, Romania;
Association for Banat Culture

65 години КУД Илинден – Биѿола (1955 – 2020); Почетѿоциѿе (1954 – 1980 ѿодина), Битола, 2020
[*65 years of the Ilinden Folk Ensemble*]

Ljupka STEFANOVSKA, Valentin SOKLEVSKI, Borce DIMITROVSKI, Aleksandar STEFANOVSKI

Јелена Јовановић, *Вокална ѿтрадиција Јасенице у свеѿлостѿи еѿноѿенетѿских ѿпроцеса*, Музиколошки институт Српске академије наука и уметности, Београд, 2014.
[*Vocal Tradition of Jasenica Region in View of Ethnogenetic Processes*]

Јелена Јовановић, *Певачко наслеђе Срба у Горњем Банату у Румунији: сведочанства на истеку XX века*, Савез Срба у Румунији – Музиколошки институт Српске академије наука и уметности, Темишвар – Београд, 2015.
[*Vocal tradition of Serbs in Upper Banat in Romania: testimonies at the end of the XX century*]

CD: *Пошле моме* [2021]
[*Lassies left*, 2021]

Jelena JOVANOVIĆ

Institute of Musicology of the Serbian Academy
of Sciences and Arts – Belgrade, Serbia

Христијан Николовски, *Континуитетот на
кинемографското писмо во Македонија*, 2020.
[*Continuity of the Kinetographic Script in
Macedonia*]

Hristijan NIKOLOVSKI

Music Academy, University “Goce Delčev” – Štip,
North Macedonia

Scientific Journal:

*Cercetări și studii. Etno-muzicologie,
bizantinologie și etnologie*
[*Research and Studies. Ethno-Musicology,
Byzantinology and Ethnology*]
Nr. 6 (1 / 2023)

Founder: **Lucian Emil ROȘCA**

Editors: **Dejan POPOV** and **Adrian Călin BOBA**

www.cs-embe.ro

NOTES

NOTES

NOTES

© 2023, All rights reserved

Association for Banat Culture, Timișoara, Romania

Academic Society for Music Cherishing "Gusle", Kikinda, Serbia

**ASOCIAȚIA PENTRU CULTURĂ BĂNĂȚEANĂ
VEREIN FÜR DIE BANATER KULTUR
THE ASSOCIATION FOR BANAT CULTURE**

**EVENIMENTE CULTURALE
CULTURAL EVENTS**

**REUNIUNI ȘTIINȚIFICE
SCIENTIFIC MEETINGS**

**PUBLICAȚII
PUBLICATIONS**

**ARHIVE SONORE ȘI RESTITUIRI
SOUND ARCHIVES AND
RESTORATIONS**